

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Sağlık Bakanı Prof. Dr. Kemal MEMİŞOĞLU** tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

C. Otlu

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Bir Arada Yaşarız Eğitim ve Toplumsal Araştırmalar Vakfı'nın (BAYETAV) yayımladığı "Kurşuna Karşı Bir Öğün" raporu, kurşun maruziyetinin yaygın ve ciddi bir halk sağlığı sorunu olduğunu ortaya koymaktadır. Rapora göre, Türkiye'de kandaki kurşun seviyesi risk sınırını aşan çocuk sayısının 650 bin ile 6,3 milyon arasında olduğu tahmin edilmektedir. Üstelik bu tehlike yalnızca sanayi bölgeleriyle sınırlı olmayıp gıda kaplarından oyuncaklara, boyalardan kozmetik ürünlere kadar günlük yaşamın pek çok alanına yayılmış durumdadır.

Çocuklar, fizyolojik ve davranışsal özellikleri nedeniyle kurşuna yetişkinlerden çok daha fazla maruz kalmaktadır. Kurşun, çocukların beyin gelişimini doğrudan etkileyen en güçlü nörotoksik maddelerden biridir. Bilim insanları kurşunun güvenli bir maruziyet düzeyi olmadığını, en küçük miktarların bile çocuklarda IQ düşüklüğü, dikkat eksikliği, öğrenme güçlüğü, davranış sorunları ve gelişim geriliği gibi ciddi sonuçlara yol açabildiğini belirtmektedir.

Kurşun maruziyeti sorunun en çarpıcı boyutlarından biri ise eşitsizliktir. Yoksulluk, yetersiz beslenme ve altyapı sorunları kurşun maruziyetini katlayarak arttırmaktadır. Yetişkinlerde yüzde 3-10 arasında olan kurşun emilimi, çocuklarda yüzde 40-50'ye kadar çıkabilmektedir. Ayrıca Raporda, metal gıda kaplarının %67'sinde, seramiklerin %53'ünde, boyaların %70'inde, oyuncakların %29'unda, kozmetik ürünlerin tamamında, baharatların %25'inde kurşun tespit edildiği belirtilmektedir. Çocuklar yalnızca kurşuna değil; pestisitler, PFAS ve metilcıva gibi diğer zehirli maddelere de aynı anda maruz kaldıklarından bu durum toplam etkiyi daha da ağırlaştırmaktadır.

Raporda; ücretsiz okul yemeği, temiz içme suyuna erişim, kurşun düzeylerinin düzenli takibi, riskli bölgelerde altyapı iyileştirmeleri, kurşun içeren ürünlerin sıkı denetimi çözüm önerisi olarak sunulmaktadır. Özellikle ücretsiz okul yemeği ve temiz su, yalnızca beslenme desteği değil; aynı zamanda kurşun emilimini azaltarak çocukların sağlığını ve öğrenme kapasitesini koruyan kritik bir kamu politikası olarak öne çıkmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü; Çocuklarda beslenmeyi, büyüme ve gelişmenin temel belirleyicisi olarak kabul etmekte ve yetersiz beslenmeyi çocuk hakları ihlali olarak değerlendirmektedir. Çocuklarda kurşun maruziyeti ciddi bir halk sağlığı sorunudur. Anayasa Herkesin, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğunu, Devletin herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamakla yükümlü olduğunu tanımlamaktadır. 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununa göre halk sağlığını koruma görevi devlete aittir. Devletin zararlı maddelere karşı koruyucu tedbirleri alması gerekmektedir. Dolayısıyla Devlet, çocukların sağlığını tehdit eden kurşun gibi toksik maddelere karşı koruyucu önlemleri etkin şekilde almak zorundadır.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye genelinde çocukların kurşun maruziyetine ilişkin resmi veriler var mıdır? Bu veriler kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 2- Türkiye’de çocuklarda kan kurşun düzeyinin izlenmesine yönelik ulusal bir tarama ve izleme programı bulunmakta mıdır? Bulunmuyor ise böyle bir programın oluşturulmasına yönelik bir çalışma var mıdır?
- 3- Kurşun maruziyetinin yoğun olduğu düşünülen bölgeler belirlenmiş midir? Bu bölgelerde yürütülen özel bir sağlık taraması programı var mıdır?
- 4- Tüketici ürünlerinde kurşun denetimleri hangi sıklıkla yapılmaktadır? Son 5 yılda kaç ürün toplatılmış veya yasaklanmıştır?
- 5- Kurşuna maruz kalan çocukların tedavisi ne şekilde yapılmaktadır. Bu çocuklar için özel bir sağlık protokolü uygulanmakta mıdır?
- 6- Yoksulluk ve yetersiz beslenmenin kurşun emilimini artırdığı dikkate alınarak okul çağındaki çocuklara yönelik özel beslenme programları uygulanması için ilgili kurumlarla iş birliği yapacak mısınız?
- 7- Hükümetiniz okullarda ve kamu binalarında kullanılan boya, su tesisatı ve diğer materyallerin kurşun içeriği düzenli olarak denetlenmekte midir? İçme suyu altyapısında kurşun riskine karşı hangi önlemler alınmaktadır?
- 8- Çocukların kurşun ve diğer nörotoksik maddelere maruziyetini azaltmaya yönelik bir eylem planınız var mıdır?